

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

การพัฒนากระบวนการขนส่งและโลจิสติกส์สำหรับประเทศไทยมีบทบาทสำคัญมากต่อกระบวนการวางแผนธุรกิจของผู้ประกอบการต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างศักยภาพด้านการแข่งขันของประเทศและการประกอบกิจการ ในปัจจุบันบริษัทหรือองค์กรรัฐบาลในโลกต่างก็ใช้แนวคิดของโลจิสติกส์มาเป็นกลยุทธ์หลักในการสร้างความได้เปรียบ โดยเฉพาะทางด้านการดำเนินการธุรกิจจนทุกบริษัทเริ่มเห็นความสำคัญของแนวคิดนี้มากขึ้น โดยแต่เดิมเป็นแค่การดำเนินงานทางการขนส่งธรรมดาเพราะปัจจุบันโลจิสติกส์ไม่ใช่แค่การขนส่งอย่างที่เรเคยรับรู้มาว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับรถบรรทุก ไฟ เรือสินค้าหรือเครื่องบิน แต่ปัจจุบันโลจิสติกส์ถูกมองว่าเป็นกิจกรรมการดำเนินงานในวงจรชีวิตของธุรกิจ มีการวางแผน จัดการ ควบคุมและวิเคราะห์ ตั้งแต่การรับคำสั่งซื้อจากลูกค้า การจัดหาวัตถุดิบ การจัดส่งถึงโรงงาน การจัดการขนถ่าย การจัดเก็บและผลิต ในหัวใจของระบบโลจิสติกส์ที่รับทราบกันอยู่ก็คือการขนส่ง การปรับปรุงประสิทธิภาพการขนส่ง สิ่งแรกและสิ่งสำคัญคือ ต้องทราบเสียก่อนว่าการดำเนินการในการขนส่งนั้นเป็นอย่างไรบ้าง ซึ่งสิ่งที่ควรคำนึงถึงอย่างน้อย 3 สิ่งคือ ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง (Transport Cost) ที่แบ่งออกเป็น ค่าใช้จ่ายคงที่ และค่าใช้จ่ายผันแปร การดำเนินการด้านกายภาพ (Physical Operation) ที่เกี่ยวข้องด้านเวลาในการดำเนินงาน สถานที่และระยะทางในการขนส่ง ลักษณะการขนส่ง (Fleet Profile) คือ การประเมินสมรรถนะของกองรถขนส่งว่ามีประสิทธิภาพพลังงานเชื้อเพลิง ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาและเปอร์เซ็นต์ในการใช้งาน ซึ่งแต่ละตัวชี้วัดเหล่านี้จะเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นภาพของการดำเนินการขนส่ง และเป็นตัวชี้วัดศักยภาพความแข็งแกร่งหรือ จุดด้อยให้การดำเนินการขนส่ง

จากประเด็นข้างต้นจะเห็นได้ว่าบุคลากรด้านการขนส่งโดยเฉพาะพนักงานขับรถขนส่งจะมีความสัมพันธ์อยู่ทุกทั้ง 3 ปัจจัย และมีผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินการขนส่งเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายการขนส่ง ค่าประกันภัย การใช้เวลาและระยะทาง อัตราค่าน้ำมันเชื้อเพลิง การบำรุงรักษา รวมทั้งความรับผิดชอบต่อสังคม

ในอดีตที่ผ่านมาการพัฒนาบุคลากรด้านโลจิสติกส์ของไทยมีปัญหาโดยเฉพาะตลาดแรงงานซึ่งประกอบด้วย

ระดับผู้บริหาร ยังขาดความรู้ความเข้าใจในระบบโลจิสติกส์แบบองค์รวม (Synchronization and Integration) คือจะต้องมีความเข้าใจในการบริหารตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบไปจนถึงผู้บริโภค

- ระดับปฏิบัติการ ขาดหลักสูตรอบรมวิชาชีพที่เป็นมาตรฐานการ/ มีมาตรฐานเดียวกัน
- ขาดระบบรับรองคุณภาพ (Certificate System) ทั้งในระดับบริหารและปฏิบัติการ อาทิ ควรมีการออกใบรับรองความเชี่ยวชาญด้านการขับรถ Forklift หรือรถยกตู้คอนเทนเนอร์ เป็นต้น เนื่องจากอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ในระบบโลจิสติกส์มีราคาแพง หากบุคลากรมีความชำนาญไม่เพียงพอ อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตและทรัพย์สินได้ นอกจากนี้การออกใบรับรองคุณภาพดังกล่าวยังช่วยให้การจัดทำระบบอัตราตอบแทนไปเป็นไปด้วยความยุติธรรม

ตามความเชื่อและค่านิยมของคนในประเทศไทยส่วนใหญ่ยังมีความคิดว่าบุคลากรระดับปฏิบัติการหรือที่เรียกกันว่าระดับแรงงาน ผู้ประกอบการเข้าใจว่าเป็นตำแหน่งที่เน้นความชำนาญเฉพาะด้านและไม่จำเป็นต้องมีความรู้สูงเช่น พนักงานขับเครื่องบิน พนักงานขับรถโฟล์คลิฟท์ พนักงานวางแผน จัดเรียงและยกขนสินค้า และที่สำคัญคือพนักงานขับรถบรรทุกสินค้า ผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่มีกิจกรรมเหล่านี้ส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญกับมาตรฐานการทำงาน การฝึกอบรมหรือสวัสดิการคุ้มครองความปลอดภัยในการทำงาน ยิ่งไปกว่านั้นยังจ้างพนักงานด้วยรายได้พิเศษตามปริมาณที่ทำได้เช่นการทำล่วงเวลา ค่าเทียว โดยไม่มีการคำนึงด้านเวลาการทำงานหรือการพักผ่อนของพนักงานเหล่านี้ว่าเพียงพอหรือเหมาะสมต่อสภาพร่างกายเท่าไร เพราะคิดว่าเป็นลักษณะงานที่หากคนทำง่ายใคร ๆ ก็สามารทำได้ ไม่จำเป็นต้องมีความรู้การศึกษาใด ๆ ซึ่งเป็นค่านิยมที่ไม่ถูกต้องประกอบกับแนวทางการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ภายในประเทศของภาครัฐในช่วงที่ผ่านมายังขาดการเน้นการส่งเสริมความรู้ความสามารถของบุคลากรด้านโลจิสติกส์ทั้งในระดับบริหารและปฏิบัติการอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม ซึ่งส่วนใหญ่ไปเน้นโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่ง การแก้ไขกฎระเบียบศุลกากร การพัฒนาเทคโนโลยีรวมทั้งการเจรจาการค้าต่างประเทศแต่ไม่มีการมุ่งเน้นไปที่ระบบการพัฒนา สร้างมาตรฐานการทำงาน ออกกฎระเบียบควบคุมและคุ้มครองบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในด้านโลจิสติกส์โดยตรง อีกทั้งยังไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบหรือทำแผนงานต่าง ๆ อย่างจริงจัง ทำให้บุคลากรในด้านนี้ขาดประสิทธิภาพในการทำงาน ไม่มีการพัฒนาความรู้ ไม่มีความคุ้มครอง สิทธิประโยชน์ ความปลอดภัยในการทำงานจากภาครัฐ ไม่มีการควบคุมระบบมาตรฐานการปฏิบัติงาน การออกใบรับรองความรู้ ความสามารถของผู้ปฏิบัติงานอย่างเข้มงวดและ

เชื่อถือได้ โดยเฉพาะพนักงานขับรถบรรทุกพ่วงตู้สินค้าซึ่งมีขนาดใหญ่ มีการใช้ถนนร่วมกับประชาชนทั่วไป คุณภาพ มาตรฐานการทำงาน การควบคุมจำเป็นต้องมีการปฏิบัติอย่างจริงจังเพราะเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลอื่น

ผลกระทบที่เกิดขึ้นคือมีความเสียหายของเครื่องมือ สินค้า เสียเวลา รวมทั้งการบาดเจ็บ เสียชีวิตมากมายจากกิจกรรมการขนย้ายสินค้าของบุคลากรในด้านนี้ ก่อให้เกิดค่าใช้จ่าย ความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินสูงกว่าที่ควรจะเป็นหลาย ๆ อย่างเป็นค่าใช้จ่ายหรือการสูญเสียแฝงที่ไม่แสดงอย่างชัดเจนแต่จะเป็นผลกระทบลูกโซ่ทำให้ระบบ โลจิสติกส์ที่วางแผนมาอย่างดีประสบกับความล้มเหลวในที่สุด เช่นการเสียเวลา การเสียชื่อเสียง ขาดการยอมรับจากลูกค้า และเกิดผลกระทบต่อสังคมในกรณีที่ขนย้ายผ่านในที่สาธารณะเปรียบเทียบกับภูเขาน้ำแข็งที่มองดูเหมือนว่าไม่มีใหญ่ไม่มีปัญหาจนกว่าจะถึงจริง สิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญที่ซ่อนอยู่ภายในระบบโลจิสติกส์ที่ไม่ค่อยมีคนให้ความสำคัญและสนใจเท่าที่ควร

จากปัญหาดังกล่าวได้มีแนวความคิดและเห็นความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงบุคลากรด้านนี้อย่างจริงจังโดยเฉพาะพนักงานขับรถบรรทุก โดยจัดทำอย่างเป็นระบบแบบแผน มีมาตรฐานที่กำหนดและควบคุมโดยภาครัฐทั้งการทำงานและการคุ้มครองแรงงาน พร้อมการจัดทำทะเบียนประวัติการทำงาน เชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้ประกอบการธุรกิจและบุคลากรด้านนี้ในการว่าจ้างหรือรับจ้างทำงาน ซึ่งจะทำให้มีการพัฒนาระบบการขนส่งของประเทศให้มีประสิทธิภาพและปลอดภัยต่อสังคมมากยิ่งขึ้นด้วย

วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษา

เพื่อศึกษา รูปแบบการจัดการเชิงกลยุทธ์ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อการพัฒนาบุคลากรที่ทำหน้าที่ขับรถบรรทุกตู้สินค้าคอนเทนเนอร์ให้เป็นรูปธรรม สร้างเสริมความรู้ในทางปฏิบัติให้กับบุคลากรด้านนี้ โดยเน้นไปที่ความสำคัญของการอบรมให้การศึกษา พัฒนาและสร้างเสริมทักษะความรู้ยกระดับจากคนขับรถบรรทุกการค้าเป็นผู้ปฏิบัติการด้านโลจิสติกส์ที่เป็นวิชาชีพเฉพาะมีประกาศนียบัตรที่ภาครัฐรับรอง จัดตั้งกฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัยหรือไม่เหมาะสม ดูแลและคุ้มครองจากหน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบรวมทั้งระบบการสื่อสารฐานข้อมูลประวัติของผู้ปฏิบัติงาน โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ

- เพื่อศึกษาถึง ลักษณะทั่วไปของอาชีพ สภาพการทำงานและปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงานและผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของคนขับรถพ่วงบรรทุกตู้คอนเทนเนอร์
- เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างเชิงคุณภาพ ด้านสภาพการทำงาน การว่าจ้าง การฝึกอบรมและอื่น ๆ ของพนักงานขับรถพ่วงบรรทุกตู้คอนเทนเนอร์ระหว่างการทำงานกับผู้ประกอบการขนาดใหญ่และผู้ประกอบการรายย่อย
- เพื่อศึกษากฎหมายด้านการขนส่งทางถนน เสนอแนะแนวทางเพื่อหาช่องทาง เจือจางในการปรับปรุงคุณภาพและยกระดับมาตรฐานการทำงาน of พนักงานขับรถในปัจจุบันให้ดียิ่งขึ้น
- เพื่อให้เห็นถึงปัญหาและเสนอแนะแนวทางการพัฒนาปรับปรุง สร้างศักยภาพการทำงาน of พนักงานขับรถพ่วงบรรทุกตู้คอนเทนเนอร์ ทำให้สร้างความได้เปรียบในการส่งเสริมและแข่งขันด้านการบริการ โลจิสติกส์กับประเทศเพื่อนบ้าน

ขอบเขตของงานศึกษา

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายข้างต้น งานศึกษาจะครอบคลุมเนื้อหาในเรื่องต่อไปนี้

1. ศึกษาและสำรวจ วิเคราะห์สภาพพนักงานขับรถพ่วงตู้สินค้าคอนเทนเนอร์ในบริษัทผู้ประกอบการขนส่งขนาดใหญ่มีธุรกิจต่อเนื่องหลายด้านและขนาดกลาง/ เล็กที่รับจ้างขนส่งตู้คอนเทนเนอร์อย่างเดียว โดยเน้นไปที่ความรู้และ ความสามารถเชิงปฏิบัติการ (Knowledge and Skill) รวมทั้งสภาพปัญหาด้านการทำงาน การว่าจ้างและควบคุมจากนายจ้างในปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาบุคลากรด้านนี้เพื่อสามารถกำหนดแนวทาง ทิศทางทำให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพเพื่อสนับสนุนระบบการขนส่งของประเทศให้มีศักยภาพ
2. ทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบข้อบังคับที่มีอยู่ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของพนักงานขับรถบรรทุก และเสนอข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและ/ หรือแก้ไขที่เหมาะสม เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้การดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านนี้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ศึกษาเอกสาร รายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสำรวจและสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ภาครัฐและเอกชน พนักงานขับรถบรรทุก เพื่อทราบข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นอย่างครบถ้วน ประกอบการศึกษาวิเคราะห์

4. จัดทำแนวทางการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาความสามารถเชิงปฏิบัติการ และการ
คุ้มครองการทำงานสำหรับพนักงานขับรถพ่วงบรรทุกผู้โดยสาร รวมทั้งมาตรฐานของการทำงานและ
ความปลอดภัยสำหรับสนับสนุนผู้ประกอบการขนส่งสามารถนำไปใช้ในองค์กร เพื่อความชัดเจน
ของหน่วยงานระดับนโยบายที่ชัดเจนและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจน
มาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการขนส่งที่เหมาะสมชัดเจน

วิธีการศึกษา

คนขับรถพ่วงบรรทุกผู้โดยสารที่จะนำมาเป็นข้อมูลในการศึกษาและวิเคราะห์ต้องมีคุณสมบัติ
เบื้องต้นคือ มีประสบการณ์ในการขับรถบรรทุกประเภทนี้มาพอสมควร มีเวลา และยินดีให้ความ
ร่วมมือในการสัมภาษณ์ นอกจากนี้ยังทำการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการขนส่งหรือที่มีกิจการขนส่ง
ประเภทนี้เพื่อนำมาใช้ในการศึกษาและตรวจสอบอีกด้านหนึ่ง